

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 27 kwietnia 2017 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych
w składzie:

Przewodniczący:	SSO Teresa Kalinka
Protokolant:	Ewa Grychtoł

po rozpoznaniu w dniu 27 kwietnia 2017 r. w Gliwicach

sprawy J. K. (K.)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w C.

o prawo do emerytury

na skutek odwołania J. K.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w C.

z dnia 9 grudnia 2016 r. **nr** (...)

zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznaje J. K. (K.) prawo do emerytury od 9 grudnia 2016 roku.

(-) SSO Teresa Kalinka

Sygn. akt. VIII U 142 /1 7

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 9 grudnia 2016r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w C., powołując się na ustawę z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity Dz. U. z 2016r., poz. 887 ze zm.) odmówił ubezpieczonemu J. K. prawa do emerytury w niższym wieku w związku z tym, iż nie udowodnił on 15 – letniego okresu zatrudnienia w szczególnych warunkach, stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, bowiem ZUS uwzględnił mu jedynie 9 lat, 2 miesiące i 8 dni takiej pracy.

W odwołaniu od decyzji ubezpieczony domagał się jej zmiany poprzez przyznanie prawa do emerytury wcześniejszej z tytułu wykonywania pracy w warunkach szczególnych. Podniósł, iż pracę w warunkach szczególnych wykonywał w latach 1983r. – 1992r. Nadto wskazał, iż taki charakter jego pracy wynika z zeznań świadków, o przesłuchanie których wniósł.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie, podtrzymując swoje dotychczasowe stanowisko. Równocześnie organ rentowy poinformował, iż nie uznał ubezpieczonego za pracę w warunkach szczególnych okresu pracy od 1 czerwca 1983r. do 2 czerwca 1992r. w Przedsiębiorstwie (...) ponieważ nie przedłożył on stosownego świadectwa pracy w warunkach szczególnych.

Sąd Okręgowy w Gliwicach poczynił następujące ustalenia:

W dniu 10 listopada 2016r. ubezpieczony J. K., urodzony (...) złożył wniosek o emeryturę w wieku niższym niż 65 lat z tytułu zatrudnienia w szczególnych warunkach.

Ubezpieczony nie przystąpił do otwartego funduszu emerytalnego. Skarżący na dzień 1 stycznia 1999r. legitymuje się okresem składkowym i nieskładkowym w wymiarze ponad 25 lat, z tym, że w ocenie ZUS – okoliczności te były niesporne pomiędzy stronami.

Na podstawie złożonych przez ubezpieczonego świadectw pracy organ rentowy uwzględnił mu jedynie 9 lat, 2 miesiące i 8 dni okresów pracy w szczególnych warunkach. Organ rentowy nie zaliczył odwołującemu do pracy w warunkach szczególnych okresów zatrudnienia od 1 czerwca 1983r. do 2 czerwca 1992r., na stanowisku kierowcy autobusu i samochodu ciężarowego.

W okresie od 1 czerwca 1983r. do 2 czerwca 1992r. ubezpieczony J. K. zatrudniony był w Przedsiębiorstwie (...). Przedsiębiorstwo to zajmowało się remontami i budową pieców hutniczych, przemysłowych dla cegielni, cementowni, hut szkła a także, na potrzeby wymienionych zakładów, takimi samymi pracami w zakresie kominów i innych obiektów jak zbiorniki paliwa. Zakład zatrudniał ponad 2000 osób. Posiadał też własną bazę transportu i sprzętu. Baza transportowa obejmowała samochody ciężarowe w liczbie około 100. Były to pojazdy o masie powyżej 3,5 ton. Dodatkowo baza transportowa dysponowała około 50 autobusami. Zakład dysponował też warsztatem naprawczym z kanałami naprawczymi do naprawy samochodów ciężarowych i autobusów. W tej bazie byli zatrudnieni głównie kierowcy

i operatorzy sprzętu ciężkiego oraz mechanicy, z tym, że kierowcy zajmowali się wyłącznie prowadzeniem samochodów ciężarowych i autobusów, których było więcej niż kierowców. Natomiast naprawami i remontem uszkodzonego sprzętu zajmowali się wyłącznie mechanicy. Nawet gdy doszło do sytuacji, że samochód ciężarowy bądź autobus uległ awarii w trasie, to wtedy kierowca również go nie naprawiał, gdyż tym zajmowało się pogotowie techniczne. W razie dłuższej naprawy kierowca był kierowany na inny samochód lub autobus. U powyższego pracodawcy kierowcy otrzymywali dodatki szkodliwe. Z momentem likwidacji przedsiębiorstwa część pracowników wykonujących pracę w warunkach szczególnych otrzymała stosowne świadectwa potwierdzające ten fakt.

Ubezpieczony w trakcie zatrudnienia w tej bazie transportowej pracował stale i w pełnym wymiarze czasu pracy jako kierowca autobusu o liczbie miejsc siedzących powyżej 15 i samochodu ciężarowego o ładowności powyżej 3,5 ton, gdyż tylko takie autobusy i samochody ciężarowe były na terenie tej bazy. W praktyce były to autobusy do przewozu pracowników do i z pracy, na poszczególne zmiany robocze. Z kolei samochody ciężarowe służyły do przewozu różnego rodzaju materiałów i maszyn. Pracował co najmniej 8h dziennie, ale często również w godzinach nadliczbowych, nawet po 12 – 16 h na dobę, bo takie były potrzeby zakładu i niewystarczająca liczba kierowców ze stosownymi uprawnieniami. Ponadto czas pracy determinowały też długości tras obejmujące teren całej Polski południowej. Odwołujący jeździł między innymi do C. i G., gdzie dowoził pracowników z mniejszych miejscowości. Podobnie po zakończeniu zmiany roboczej rozwoził pracowników do ich miejsc zamieszkania, które były rozrzucone na znacznym terenie. Z tego też względu nie zajmował się naprawami samochodu, w razie jego awarii. Takimi naprawami zajmował się warsztat mechaniczny, w którym mechanicy naprawiali uszkodzone maszyny, zatem kierowcy nie wykonywali prac mechanicznych. Odwołujący w razie awarii pojazdu odstawił go do warsztatu i przesiadał się na inny autobus, bądź samochód ciężarowy i dalej świadczył pracę.

W praktyce jego rozkład pracy wyglądał w ten sposób, że przychodził do pracy na godzinę 4 rano, pobierał autobus i udawał się po pracowników z rejonu R., G., K. oraz wielu okolicznych miejscowości, których następnie zawoził do pracy w Hucie (...), czy Hucie (...). Na miejsce docierał około 15 minut przed rozpoczęciem przez nich zmiany roboczej, tj. przed godziną 6. Następnie czekał mniej więcej do godziny 7, tj. do momentu zabrania wszystkich pracowników zmiany nocnej

i przystępował do ich rozwiezienia do miejsc zamieszkania. Czynność ta zajmowała mu kolejne 2 godziny. Po jej wykonaniu odbierał ewentualnie pracowników pracujących

w nadgodzinach, którzy akurat w tym czasie zakończyli pracę i rozwoził ich do domów. Następnie udawał się po pracowników, których przywiózł rano do pracy i rozwoził ich po zakończeniu dniówki roboczej. Bywało również tak, że po przywiezieniu pracowników na zmianę roboczą, nie musiał odwozić pracowników kończących wcześniejszą zmianę roboczą. W takiej sytuacji, na terenie huty, do której przejechał, przesiadał się na samochód ciężarowy będący własnością jego pracodawcy i podejmował pracę kierowcy samochodu ciężarowego. W tym czasie przewoził elementy składowe wielkogabarytowych konstrukcji, bądź też kontenery z wyposażeniem ekip (...), remontujących bądź budujących huty. Z kolei przed końcem dniówki roboczej tych ekip, ponownie przesiadał się do autobusu i po zakończeniu tej dniówki rozwoził ich do miejsc zamieszkania. Ilość tras do przejechania a także konieczność rozpoczynania pracy przed zmianą roboczą pozostałych pracowników i kończenie pracy dopiero po rozwiezieniu tych pracowników, po skończeniu przez nich zmiany roboczej, determinowała czas pracy odwołującego, którego dobowy wymiar kształtował się na poziomie 12 – 14 godzin.

Niezależnie od powyższego Sąd ustalił, że w trakcie zatrudnienia u tego pracodawcy, odwołujący był delegowany do pracy na budowę zagraniczną, obsługiwaną przez tego pracodawcę. Mianowicie w okresie od 23 stycznia 1989r. do 31 grudnia 1989r. pracował w Bułgarii również na stanowisku kierowcy. W tym czasie, jak sam przyznał nie wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu pracy kierowcy autobusu, bowiem w tym czasie, w zależności od potrzeb, jeździł też mniejszym busem i samochodem osobowym.

Razem z ubezpieczonym w Przedsiębiorstwie (...) pracowali J. O. – dyspozytor w bazie sprzętowej i K. S. – kierowca.

Powyższe okoliczności Sąd ustalił na podstawie akt organu rentowego, zeznań świadków J. O. i K. S. (k.17-19), wyjaśnień ubezpieczonego (k.26-27), a także w oparciu o jego akta osobowe (koperta k.24). Zgromadzona w sprawie dokumentacja została sporządzona w sposób rzetelny i nie budzący wątpliwości, a zeznania świadków i odwołującego są spójne, wzajemnie się potwierdzają i uzupełniają, dając łącznie pełny obraz przebiegu i charakteru zatrudnienia odwołującego w spornym okresie. Nadto zeznania świadków korelują z zapisami w dokumentacji osobowej ubezpieczonego.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie ubezpieczonego J. K. zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2016r. poz. 887, ze zm.) ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy osiągnęli:

- 1) okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat - dla kobiet i 65 lat - dla mężczyzn oraz
- 2) okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27.

Emerytura przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa – w przypadku ubezpieczonego będącego pracownikiem.

W zakresie określenia wieku emerytalnego, o którym mowa w art. 32 ust. 1 ww. ustawy, rodzajów prac lub stanowisk oraz warunków, na podstawie których ubezpieczonym przysługuje prawo do emerytury art. 32 ust. 4 odsyła do uregulowań Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8 poz. 43 ze zm.).

Zgodnie z treścią § 2 ust. 1 i 2 ww. rozporządzenia, okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w tym akcie prawnym są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy. Okresy pracy, o których mowa w ust. 1, stwierdza zakład pracy, na podstawie posiadanej dokumentacji, w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach, wystawionym według wzoru stanowiącego załącznik do przepisów wydanych na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia, lub w świadectwie pracy.

Natomiast jak stanowi § 1, ust 1 i 2 rozporządzenie stosuje się do pracowników wykonujących prace w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, wymienione w § 4-15 rozporządzenia oraz w wykazach stanowiących załącznik do rozporządzenia, zwanych dalej "wykazami".

W myśl § 3 i 4 rozporządzenia, pracownik który wykonywał prace w szczególnych warunkach, wymienione w załączonym do rozporządzenia wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki:

1. osiągnął wiek emerytalny wynoszący: 60 lat dla mężczyzn
2. ma wymagany 25 letni okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Przedmiotem sporu pozostawało ustalenie, czy okres zatrudnienia J. K. w Przedsiębiorstwie (...) od 1 czerwca 1983r. do 2 czerwca 1992r. z wyłączeniem rocznego okresu pracy na budowie eksportowej, można uznać z okresy pracy wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy na danym stanowisku, wykonywanej w szczególnych warunkach, a tym samym, czy ubezpieczony spełnia przesłanki do nabycia emerytury wcześniejszej z tytułu pracy w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze, po ukończeniu 60 roku życia.

Warunkiem nabycia uprawnień emerytalnych według art. 184 jest spełnienie przesłanki stażu przed dniem 1 stycznia 1999r. Brak w treści art. 184 przesłanki końcowej daty spełnienia pozostałych warunków nabycia uprawnień emerytalnych (tj. na dzień

31 grudnia 2007r.) powoduje, że ubezpieczeni, którzy w chwili wejścia w życie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych posiadali wymagany okres ubezpieczenia (szczególny i zwykły), mogą realizować prawo do emerytury na starych zasadach po osiągnięciu wieku emerytalnego określonego w art. 32 również po dniu 31 grudnia 2007r. oraz nieprzystąpieniu do OFE. Wszystkie przesłanki muszą zostać spełnione łącznie.

Ubezpieczony ukończył 60 lat życia i nie jest członkiem OFE Kwestie te nie były sporne.

Okoliczność sporna w przedmiotowej sprawie dotyczyła posiadania przez ubezpieczonego (na dzień 1 stycznia 1999r.) wymaganego 15 letniego okresu pracy wykonywanej w warunkach szczególnych, bowiem organ rentowy zaliczył mu jedynie 9 lat, 2 miesiące i 8 dni takiej pracy.

W świetle zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego Sąd przyjął, że ubezpieczony posiada wymagany 15 letni okres pracy wykonywanej w warunkach szczególnych.

Przeprowadzone w niniejszej sprawie postępowanie dowodowe wykazało, że ubezpieczony niewątpliwie od początku do końca zatrudnienia u powyższego pracodawcy wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, prace w szczególnych warunkach. Jedyne okresy pracy za granicą w Bułgarii budzi wątpliwości i Sąd nie uwzględnił tego 12 miesięcznego okresu do pracy w szczególnych warunkach. Nawet jednak nieuznanie całego okresu pracy za granicą w rozmiarze niespełna 1 roku, za okres pracy w szczególnych warunkach i uznanie za taką pracę tylko okresu pracy wykonywanej w kraju oznacza, że udowodnił on ponad 16 letni staż takiej pracy.

W spornym okresie ubezpieczony faktycznie, stale i w pełnym wymiarze czasu wykonywał wyłącznie pracę kierowcy autobusu o liczbie miejsc siedzących powyżej 15, na przemian z pracą kierowcy samochodu ciężarowego o dopuszczalnej masie całkowitej powyżej 3,5 ton i nie był kierowany do innych prac, co było podyktowane niewystarczającą liczbą kierowców i organizacją pracy, polegającą na wysyłaniu kierowców na dalekie trasy. Ponadto kierowcy nie uczestniczyli w naprawach uszkodzonych samochodów, gdyż tym zajmował się warsztat bądź pogotowie techniczne. Z kolei kierowca, w razie awarii autobusu, bądź samochodu, przesiadał się na inny i dalej wykonywał swoje obowiązki. Okoliczność ta była związana z większą ilością samochodów niż kierowców.

Prace kierowców samochodów ciężarowych o dopuszczalnym ciężarze całkowitym powyżej 3,5 tony, specjalizowanych, specjalistycznych (specjalnych), pojazdów członowych i ciągników samochodowych balastowych, autobusów o liczbie miejsc powyżej 15, samochodów uprzywilejowanych w ruchu w rozumieniu przepisów o ruchu na drogach publicznych, trolejbusów i motorniczych tramwajów, wymienione zostały w wykazie A, dział VIII, poz. 2, stanowiącym załącznik do Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. Nr 8 poz.43 ze zm.).

Bez znaczenia pozostaje, że pracodawca nie wystawił odwołującemu za powyższy okres świadectwa pracy w warunkach szczególnych. Fakt wykonywania takiej pracy został bowiem w stosunku do spornego okresu, wykazany w postępowaniu sądowym za pomocą innych dowodów. W postępowaniu odwoławczym przed Sądem nie obowiązują bowiem ograniczenia dowodowe jakie występują w postępowaniu o świadczenia emerytalno-rentowe przed organem rentowym, a Sąd może ustalić okoliczności mające wpływ na prawo do świadczeń lub ich wysokość jak: okresy zatrudnienia, w tym wykonywanie pracy w warunkach szczególnych, za pomocą wszelkich środków dowodowych, przewidzianych w kodeksie postępowania cywilnego (por. uchwała Sądu Najwyższego z 10 marca 1984r. III UZP 6/84, uchwała Sądu Najwyższego z 21 września 1984r. III UZP 48/84, wyrok Sądu Najwyższego z 7 grudnia 2006r., I UK 179/06, LEX nr 342283).

Z powyższych przyczyn, Sąd stwierdził, że J. K. z momentem osiągnięcia wieku 60 lat, tj. (...), spełnia łącznie wszystkie warunki niezbędne do przyznania emerytury z obniżonego wieku, wynikające z treści art. 184, ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, a tym samym jego odwołanie zasługuje na uwzględnienie.

Mając na względzie powyższe, Sąd z mocy art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. orzekł jak w punkcie pierwszym sentencji i przyznał ubezpieczonemu prawo do emerytury od 9 grudnia 2016r.

(-) SSO Teresa Kalinka